

Uppfattningar av utomhuspedagogik

Hur fritidspedagoger och barn uppfattar pedagogiken utomhus

David Wiberg

Självständigt arbete – Pedagogik GR (C), 15 hp

Huvudområde: Pedagogik

Högskolepoäng: 15 hp

Termin/år: Vt -17

Handledare: Staffan Löfquist

Examinator: Anneli Hansson

Kurskod: PE121G

Utbildningsprogram: Grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem, 180 hp (stryk inaktuellt program)

Abstrakt

Syftet med denna studie har varit att belysa fritidspedagogers och barns uppfattningar om utomhuspedagogik. En fenomenografisk ansats har använts genom att intervjua tre pedagoger och två fokusgrupper med barn. Det insamlade materialet analyserades genom kodning och följande kategorier framkom i intervjuer av barn: *Läran om naturen, Sociala samspelet, fysiskt lärande*. Under pedagogernas intervjuer framkom: *Naturen som lärandeplats, Rörelse och Möjligheter och problem*. Resultatet visar att utomhuspedagogik kan användas för att utveckla flera olika färdigheter. Den kan ses som ett komplement till klassrummets traditionella lärande och både barnen och pedagogerna är positivt inställda till denna form av pedagogik.

Nyckelord: *Barn, Fritidspedagoger, Uppfattningar, Utomhuspedagogik*

Innehållsförteckning

Introduktion	3
Inledning	3
Bakgrund.....	4
Utomhuspedagogikens möjligheter.....	4
Ämnesinriktad och social utveckling.....	4
Nyttjande av utomhusmiljön.....	7
Sammanfattning.....	7
Syfte och Metod	8
Urval	8
Genomförande.....	8
Etiska överväganden	9
Metoddiskussion	9
Resultat	11
Barnens uppfattningar.....	11
Läran om naturen.....	11
Sociala samspelet	12
Fysiskt lärande	12
Pedagogernas uppfattningar	12
Naturen som lärandeplats.....	13
Rörelse	14
Möjligheter och problem.....	15
Sammanfattning.....	17
Diskussion	18
Sammanfattning och vidare forskning.....	19
Referenser	20

Introduktion

Inledning

Enligt Skolverket (Lgr 11, 2016) ska fritidshemmet erbjuda varierande arbetsätt och lärmiljöer. Undervisningen ska vara upplevelsebaserad och grupporienterad. Eleverna ska vistas ute och lära sig om naturen. Centrala begrepp i fritidshemmets undervisning beskrivs som språk och kommunikation, skapande, natur och samhälle, lekar, utevistelser samt fysiska aktiviteter.

Möjligheterna med utomhuspedagogik är stora och elever behöver upplevelser utanför klassrumsmiljön. I naturen kan man lära sig om växter och djur men även andra ämnen som exempelvis matematik. Social utveckling kan exempelvis tränas i form av teambuilding och grupptillhörighet genom olika samarbetsövningar. Utöver detta ska man inte glömma naturens egenvärde där man lär med alla sinnen samt njuta av den hälsofrämjande kraften som erbjuds.

Linköpings universitet är ett nationellt centrum för utomhuspedagogik som fastställt att utomhuspedagogik är ett förhållningssätt som syftar till ett lärande som sker i ett växelspel mellan upplevelser och reflexion grundat på konkreta erfarenheter i autentiska situationer (Brügge & Szczepanski, 2011).

Utomhuspedagogiken beskrivs enligt Brügge och Szczepanski (a.a.) som ett komplement till den traditionella pedagogiken och bör ses som en naturlig del i all undervisning. De beskriver att landskapet är något vi bär med oss, något som har blivit kvar under ögonlocken och lever sitt liv där vi befinner oss. Utomhuspedagogiken möter landskapet och tar tillvara på helheter där alla sinnen är aktiva i läroprocessen. Den skapar även förutsättningarna för mer rörelseintensiva lärandemiljöer där kroppen sätter tanken i rörelse. Brügge och Szczepanski (a.a.) menar att det är viktigt att skolan och andra lärandemiljöer knyter samman teori med praktik.

Utomhuspedagogiken utgår enligt Dahlgren och Szczepanski (1997) från ett erfarenhetsbaserat, handlingsriktat bildningsideal som skapar många möjligheter till kontakt med natur, kultur och samhälle. Ett av de centrala målen är att utbildas för varsamhet mot vår natur- och kulturmiljö samt till ett ansvarstagande vad gäller allt levande. Vidare utgör enligt Brügge och Szczepanski (2011) denna pedagogik en viktig bas för kroppens behov av rörelse och sinnlig erfarenhet liksom intellektuellt tänkande.

Men är det så barnen ser på utomhuspedagogiken och vad anser fritidspedagogerna?

Det finns idag lite forskning om utomhuspedagogik på fritidshem och hur elever och pedagoger upplever denna lärandeform. Barnens och pedagogernas upplevelser är viktiga att ta hänsyn till för att på så vis se om utomhuspedagogiken verkligen lär någonting eller till och med förbättrar lärandet utomhus. Denna studie kan ge en insyn i just detta eftersom upplevelserna av utomhuspedagogiken kommer fram. Den kan även ge vägledning i huruvida barn och pedagoger ser på detta lärande på samma sätt eller har olika åsikter.

Bakgrund

Utomhuspedagogikens möjligheter

Lärandet är något som i första hand äger rum inomhus, ofta framför en dataskärm eller genom teoretiskt beskrivande. Lärandet är något som ska vara meningsfullt för eleven där tanken rör sig mellan helhet och detaljer, mellan ett konkret och abstrakt tänkande, en växelverkan mellan sinnliga upplevelser och boklig bildning (Brügge & Szczepanski, 2011).

Äkta kunskap är något som uppstår genom egna kroppsliga erfarenheter, som reflekteras på flera sätt. Enligt Eriksson, Furå, Pettersson (2007) är upplevelsen grunden för ett varaktigt lärande. Eftersom hela individen involveras via sina sinnen blir sammanhanget tydligt. Genom integration av utomhusupplevelser med matematik blir siffrorna i boken något betydelsefullt och inte bara några tecken i en matematikbok.

Utövandet av utomhuspedagogik blir ett viktigt metodiskt redskap som kan levandegöra läroplanens intentioner. Med konkreta och handfasta metoder tränas barnet i att tolka och analysera processer och fenomen. I denna utomhusbaserande inlärningsmiljö finns det enligt Dahlgren och Szczepanski (1997) kvalitéer som inte är något som går att skapa i klassrum och inomhusmiljöer. Utomhuspedagogiken skapar möjligheter till att förena begreppskunskap, teoretisk kunskap samt erfarenhets- eller förtrogenhetskunskap med varandra.

Metoderna inom utomhuspedagogikens område skapar många möjligheter och tillfällen till närkontakt och socialisation i utemiljön. Strategierna för utomhuspedagogiken måste vara något som är regelbundet återkommande och ses som en naturlig del för den långsiktiga pedagogiska planeringen. Eftersom det oftast tar tid så ger tillvägagångssättet för det utomhusbaserade lärandet en möjlighet att spränga och överskrida den så annars konstgjorda, tidsfixerade och inrutade klassrumskontexten (Dahlgren och Szczepanski, 1997).

Utomhuspedagogen kan levandegöra platsers olika budskap, skapa ett sammanhang och en förståelse i meningsfulla inlärningssituationer, där den regelstyrda verksamheten många gånger sätter alltför snäva gränser för upplevelsen. Naturmiljön har enligt Dahlgren och Szczepanski (1997) fördelen att kunna erbjuda en variation kring sinnesintryck av exempelvis synintryck, dofter, rörelser, ljud och form. Intryck som talar till barnens alla sinnen på ett sätt som ingen annan lärandemiljö har förmågan att göra.

Ämnesinriktad och social utveckling

Humberstone och Stan (2012) har i sin studie genomfört forskning av ett utomhuspedagogikprojekt där man valt att undersöka undervisnings- och lärandeförloppen vid utbildningscentret Olivers grundskola i England. Forskarna i studien har bedrivit en etnografisk forskning där betydande observationer för studien gjorts. Man har också genomfört intervjuer med lärare och personal på utomhuscentret och gruppintervjuer med barnen. Utomhuscentret är beläget på den engelska landsbygden med goda möjligheter för deltagare att promenera runt sjöar, upptäcka naturen och vilda djur som exempelvis kaniner, fasaner och hjortar som finns i området. Lärarens sätt att interagera med barnen framgår som viktigt i syfte att barnen ska få uppleva ett jämlikt och tillmötesgående lärande. Sex av det totalt tjugonio aktiviteterna på centret hade sitt fokus på natur och naturmiljöer där man kunde gå skogs promenader eller ta ett bad i dammen på området. I studien framkommer det att undervisa barn i att arbeta tillsammans samt arbete i grupp som centrala delar i

verksamheten. Centret har lagt stor vikt vid att vara inriktade på social utveckling och utveckling av lagarbete i syfte att skapa en förståelse för barnen om hur en ansvarig medborgare uppträder. Lärare upplever att deltagande i centrets program inte bara främjar de sociala färdigheter, utan centrets betydelse har sin roll i det fysiska och emotionella välbefinnandet. Aktiviteterna genomförs ute i naturen i den naturliga miljön, där barnen ges möjligheter att utforska naturen och djuren som finns där. En aktivitet som heter "skrämmande kryp" är en mer individuell anpassad aktivitet än grupporienterad, där man ser till barnens säkerhet. Säkerhetsbegreppen som ingick i aktiviteten påverkade hur barnen föreställde sig den naturliga miljön och djuren. Genom observationsdata som samlats in var barnen angelägna att utforska skogsområden och andra naturområden som låg bredvid dammen. Strategin att få barnen att simma i dammen var genom en påhittad pygmé alligator som simmade runt i dammen samt en björn som bodde i gräset vid en speciell bana. Genom mytskapande ifrågasattes metoden om den var rätt att tillämpa i syfte att hjälpa barnen i deras förståelse och engagemang kring den naturliga miljön. Man använde naturen på ett felaktigt sätt genom att försöka upprätthålla kontrollen av barnens rörelser och reaktioner. Platserna och djuren som användes, gick ut på att göra en bedömning av barnen på bekostnad av naturen. Denna incident föranledde att barnen blev rädda för naturmiljön istället för att uppleva den som en verklig och omsorgsfull plats att inhämta nya kunskaper på. I studien framgår att det har bildats en brygga kring elevernas formella och icke formella pedagogiska erfarenheter kring deras möten, upplevelser och utforskande av natur och skogsområden på en mängd olika sätt.

Remington och Legge (2016) undersökte två grundskolor i Aotearoa Nya Zeeland där pedagogerna upplevde förvirring och svårigheter av utomhuspedagogikens terminologi samt det pedagogiska syfte man har med lägerskolorna. Samtidigt känner pedagogerna att de är dåligt förberedda på grund av begränsningar i deras lärarutbildning. Utomhuspedagogiken behöver få en förbättrad omtanke och uppmärksamhet för att lärare ska bli bättre informerad om utomhuspedagogikens metoder och kvalitet. Ett formellt namnbyte från skolläger till utomhuspedagogik skedde 1968 där benämning på lärandeformen bara bytte namn, och samma betydelse som i början. När man diskuterade utomhuspedagogik med dom yngre barnen valde deltagarna att benämna begreppet utomhuspedagogik som "utbildning utanför klassrummet". I studien framkom en vattenaktivitet som genomfördes som en årlig strandresa, där en simbassäng blev starkt ihopkopplad med utomhuspedagogik. Genom att delta på denna aktivitet fick barnen förmånen att bekanta sig med stranden, en möjlighet att bygga upp en gemenskap mellan varandra samt utvecklas en förståelse för hur ekosystemet fungerade. Eftersom det fanns duktiga barn på skolan som kunde simma, kunde dom njuta av andra vattenbaserade aktiviteter också. Efter ett tag började lärarna ana att skolans ekonomiska budget för att köpa in datorer och whiteboards skulle vara hotad med tanke på höga kostnader för att bedriva olika utomhusaktiviteter. Föräldrarna till barnen betonade vikten av att deras barn fick utveckling genom aktiviteterna genom att dessa inte upprepades för ofta, i syfte att aktiviteternas variation skulle hålla under längre perioder. En lärare på den ena skolan gjorde observationer och kunde se fördelarna med att vara ute och lära. Barnen uppnådde förbättrade resultat i jämförelse med klassrummet.

Szczepanski och Andersson (2015) visar i sin studie att platsens betydelse för lärande och undervisning i ett utomhuspedagogiskt sammanhang kan knytas till två olika sammanhang. Ett sammanhang med ett fokus på platsrelaterade meningserbudanden som inbegriper kroppsliga relationer, förtrogenhetskunskap samt en bredare och utökad förståelse för samhälle – miljö. Det andra sammanhanget är personlig landskapsrelation som finns utanför skolan.

Lärares uppfattningar av utomhuspedagogik är att den främjar lärandet genom sinnlig och praktisk erfarenhet och associeras med olika fysiska miljöer. Den används även till att utveckla sociala färdigheter (Szczepanski & Dahlgren, 2011).

Sharpe (2014) har i sin studie inhämtat data från ett utvärderande forskningsprojekt som undersöker ett innovativt utbildningsprogram med deltagande elever från år sex i en grundskola i sydvästra England. Programmets fokus ligger på att förbättra kunskaper, erfarenheter och personliga egenskaper som barnen besitter, i syfte att barnen ska klara utmaningarna som väntar i klassrumsmiljön. Studien är unik i sitt slag genom att man hör barnets röster som kan ses som en avgörande del i syfte att försöka förstå problem som kan finnas när det kommer till att sätta sig in i barnens perspektiv när det gäller den utomhusbaserade inläringen. Barnen ansåg att de hade lärt sig plantera växter. Social dynamik tränades på enligt barnen och de hade blivit bättre lagspelare. Vidare berättade de att de hade utvecklats som individer och blivit mer självständiga när det gäller tänkande och problemlösning.

Sharpe (2014) visar att begreppet kul är något som får en central betydelse för programmet. Genom att variera programmets aktiviteter med teori och praktiska färdigheter samtidigt som man värnar om elevens känsla för njutning. Trädgårdsarbete var en aktivitet som fanns i programmet där skolämnena som matematik, engelska och vetenskap inbegreps. Genom diskussion fick barnen komma fram till vad som var ogräs och inte. Sedan visade det sig bli viktigt med planering och lagarbete hos barnen när det blev dags att plantera frön och grönsaker och samtidigt tänka på avstånden mellan fröna. Man blev också tvungen att tänka på antalet frön man tog, odlingstiden samt undersöka vilka behov den odlade jorden hade. Detta var något som ledde till matematik och problemlösning i både par- och gruppkonstellationer. Mer matematiska beräkningar skedde i form av att framställa gruppdeltagarnas lunch där barnen ansvarade för dukning och att rätt antal bestick fanns. En butik där man sålde växter och grönsaker fanns också där barnen med viss hjälp av en vuxen sålde till allmänheten, där barnen fick väga och beräkna kostnaden för varje enskilt material vilket senare resulterade i ett nuvarande pris och förändring. Man lagade lunchen efter råvaror och efter ett recept som var nedskrivet eller var muntligt givna till deltagarna i förväg. En möjlighet för barnen att genom teoretiska idéer i undervisande klassrumsmiljö kunna tillämpa dessa i verkliga praktiska situationer, både medvetet och omedvetet. Skolan har rapporterat om ökat självförtroende hos deltagarna vid programmet. Barnen betonar betydelsen för programmet, som möjliggjorde att man kunna genomföra saker på egen hand samt använda ett eget initiativ och kreativt tänkande. Aktiviteterna på programmet skapade upplevelser för många barn som inte var vana att ta ansvar för att skydda sin natur. Barnen som var med i programmet var av olika personlig karaktär, men såg mycket positivt på programmet där det var en bra upplevelse att lära känna människor bättre, man lärde sig om gruppdynamik och samarbete för att uppnå de bästa resultaten tillsammans. Problemlösande och tänkande aktiviteter bistod till utvecklandet av nya vänskaper med sina rötter i förtroendefulla relationer. Integrering och tillit var starka begreppet som utvecklades hos barnen under programmets olika aktiviteter, fördel när barnen bygger hållbara, fungerande och samlevande relationer för framtiden.

Humberstone och Stan (2011) bygger sin studie på forskning från ett utomhuspedagogikprojekt som undersöker undervisnings- och lärandeprocesserna vid ett utbildningscenter med barn och personal från Olivers grundskola i Storbritannien. Studien som belyser elevernas erfarenheter och lärarnas interaktion i utomhusbaserade miljöer. De två barngrupperna observerades emellanåt under sin vistelse i utomhuscentret genom informella konversationer som genomfördes. När barnen fick frågan om de trodde att besöket på utomhuscentret skulle vara till hjälp svarade en del att de trodde de skulle hjälpa dem att växa upp och bli mer självständiga individer. Medan andra upplevde vistelsen

som en hjälp att prova nya saker, aktiviteter och mat. För några av de deltagande barnen gav erfarenheten att skapa nya vänner eller befintliga vänner samt tillgodogöra sig med andra att arbeta som en helhet, ett team. Dessa intervjuade barn beskrev i intervjuerna att de hade en trevlig och rolig upplevelse på utecentret. Det framkom att den positiva upplevelsen av utomhuspedagogiken inte upplevdes som positiv längre efter en incident som hände där lärarna uppträdde på ett något aggressivt och inte sympatiskt sätt när de tillrättavisade några av eleverna. Man drog därför slutsatsen att barnens upplevelse också påverkades av hur pedagogerna agerade.

Utnyttjande av utomhusmiljön

Atmodiwirjo (2013) beskriver olika aktiviteter som barnen gjorde i skolans utomhusmiljö. Dessa aktiviteter handlade i stort sett om att lära sig mer om naturen. De flesta barnen hade observerat växter och djur, men även odlat och tagit hand om olika växter. Man fann även att utomhusmiljön vid skolorna inte utnyttjades till fullo troligen då pedagogerna inte var medvetna om hur stor tillgång den är i lärandet. Den begränsade användningen av skolplanen sker i ett tropiskt klimat, vilket ger goda möjligheter till att bedriva uteaktiviteter året runt. Att brister i användandet av skolgården som lärandemiljö för barnen uppkommer beror på begränsningar hos pedagogerna att kunna se kopplingar mellan skolgården och läroplanen. Barnen blir så pass begränsade att vissa aktiviteter inte ens tillåts och barnen upplever svårigheter att interagera med skolan fysiska inslag, som baseras på olika hälso-, säkerhets- och estetiska aspekter. Skolan har som vision att kunna erbjuda skolgården som en trygg och säker plats till ett utomhusbaserat lärande. Skolområdet är en plats med omfattande otillräckligheter och begränsningar som gör det svårt att tillgodose barnens behov. Detta föranleder till en utemiljö med problem istället för möjligheter till lärande för barnen. I studien framkommer det att lärarnas medvetenhet kring skolans pedagogiska värden bör förbättras. En ökad förståelse där lärarna ger order om att miljön ska vara en trevlig och inbjudande plats, men där verkligheten säger raka motsatsen.

Remington och Legge (2016) och Atmodiwirjo (2013) beskriver att pedagogerna ofta inte har verktygen till att utnyttja utomhusmiljön som en plats för lärande. De är dåligt förberedda efter utbildningen där de inte lär sig vilka stora resurser som finns utomhus.

Sammanfattning

Studier visar att det finns flera områden som utvecklas hos barnen när man använder sig av pedagogik utomhus. Dels lär de sig om naturen, dess växter och djur, men de utvecklar också sina sociala förmågor genom gruppövningar till exempel (Sharpe, 2014; Remington & Legge, 2016; Humberstone & Stan, 2011; Humberstone & Stan, 2016). Barnen anser att det är bra att utbildas utomhus. De uppger att de lär sig att bättre arbeta i grupp med andra barn (Sharpe, 2014; Humberstone & Stan, 2011). Även pedagoger anser att barnens sociala färdigheter utvecklas när de använt sig av utomhuspedagogik (Humberstone & Stan, 2012).

Syfte och metod

Syftet med uppsatsen är att belysa pedagogers och elevers uppfattningar av utomhuspedagogik.

Urval

Det togs kontakt med tio skolor som hade en tilltalande utomhusmiljö att kunna bedriva olika utomhusbaserade aktiviteter i. Tre skolor saknade utbildade fritidspedagoger och en skola där inget svar gavs exkluderades. Inledningsvis togs kontakt med de sex berörda rektorerna för att få tillstånd att kontakta pedagoger och elever för att intervjua dessa. Två skolor kontaktades och gav klartecken för intervju men där man avböjde att svara i nästa steg och intervjuerna genomfördes aldrig. En skola med utbildade fritidspedagoger kontaktades men inget svar gavs. Tre skolor svarade och intervjuerna genomfördes som planerat.

I nästa steg mejlades missiv till rektorerna för att informera om studien. När klartecken gavs togs kontakt med fritidspedagoger som hade valts ut av rektorn och dom i sin tur gjorde ett urval av tänkbara kandidater för fokusgruppsintervjuerna. Pedagogerna tog kontakt med föräldrarna för att få deras godkännande. På en skola lämnades informationsbrev till föräldrarna där de kunde skriva under för att ge sitt godkännande.

På en av de tre skolorna gjordes intervjuer med två pedagoger och en fokusgrupp, på den andra med en fokusgrupp, och på den tredje skolan intervjuades en pedagog. Alla pedagoger som intervjuades var av manligt kön och i tjugoårsåldern, fyrtioårsåldern och sextioårsåldern. Fokusgrupperna var av blandade kön och barnens ålder varierade mellan åtta och nio år. Grupperna bestod av fyra barn, två pojkar och två flickor, och två, en pojke och en flicka i den andra gruppen varav ett barn, en flicka valde att lämna intervjun.

Genomförande

En fenomenografisk metodansats har använts med öppna kvalitativa intervjufrågor till tre utbildade fritidspedagoger samt två fokusgruppsintervjuer med barn på fritidshemmet för att på detta sätt ta reda på uppfattningar kring utomhuspedagogik hos fritidspedagogerna och eleverna. Stukát (2011) skriver att fenomenografien handlar om att utforska vad och hur man lär sig. Det man studerar handlar om hur människan uppfattar sin omvärld. Under intervjun ska kvalitativa öppna frågor ställas för att få personerna att beskriva sina uppfattningar om det studerade fenomenet. Dahlgren och Johansson (2015) menar att uppfattningar är kvalitativt skilda vilket betyder att fenomenet kommer att uppfattas av människor på olika sätt.

Intervjuerna genomfördes vid olika tillfällen. För att barnen skulle känna sig trygga fanns en pedagog med under en av intervjuerna. Intervjuerna av pedagogerna tog mellan 15-20 minuter och fokusgruppsintervjuerna mellan 10-30 minuter. De spelades in och transkriberades sedan.

När det empiriska materialet hade samlats in användes en kvalitativ fenomenografisk analysmetod där datamaterialet lästes igenom flera gånger, analyserades och bearbetades ner till hanterbara delar. Dessa kodades för att se återkommande mönster i intervjuerna och komma fram till rubriker i resultatdelen. Stukát (2011) menar att man i fenomenografisk analys sorterar materialet för att få fram mönster som kan användas till kategorier så småningom. Dahlgren och Johansson (2015) beskriver den fenomenografiska analysen i olika steg. Första steget är att bekanta sig med materialet genom att läsa den transkriberade texten flera gånger. Sedan skiljs de signifikanta berättelserna ut och

jämförs med varandra för att hitta skillnader och likheter. I nästa steg grupperas dessa och kategorier tas fram som i sin tur bearbetas ner till färre kategorier.

Under analysens gång sågs olika mönster ganska snabbt. Både barnen och pedagogerna pratade om naturen och det fysiska lärandet eller rörelse. Barnen pratade om att de umgås med sina kamrater och pedagoger såg både fördelar och nackdelar och svårigheter med utomhuspedagogiken. De slutgiltiga kategorierna som framkom under analysen för barnens uppfattningar *Läran om naturen, Sociala samspelet, Fysiskt lärande*, och för pedagogernas uppfattningar *Naturen som lärandeplats, Rörelse, och Möjligheter och problem*.

Etiska överväganden

Forskning bör ta hänsyn till vissa etiska aspekter. I allt från urval av personer, bemötande och skrivande av uppsatser ska dessa aspekter finnas med. Personer som deltar i studier ska garanteras full anonymitet. De ska ge samtycke innan deltagande och informeras om att deltagande är frivilligt. Därför bör man skriftligt informera innan studiens början om vad denne ska handla om (Öberg, 2011). I enlighet med detta har missivbrevet utformats för att informera rektorer och deltagare om detta (Bilaga 1). Även föräldrar har fått ta del av informationen. Alla deltagare har intervjuats på frivillig basis och garanterats full anonymitet.

Metoddiskussion

Eftersom uppsatsen skulle skrivas under tidspress fick intervjuerna genomföras med de som kunde ställa upp, och detta kan ha påverkat urvalet av intervjupersoner. Med ett längre tidsfönster hade fler skolor och även skolor i hela Sverige kunnat kontaktas, och därmed hade ett slumpmässigt urval kunnat göras. Att rektorn på skolorna valde ut vilka pedagoger som skulle intervjuas och de i sin tur valde ut passande elever kan också ha påverkat resultatet av denna studie. Alla pedagoger var manliga och hade kvinnliga pedagoger intervjuats hade upplevelserna kanske sett annorlunda ut och därmed kan resultatet vara svårt att generalisera. Stukát (2011) skriver att ett representativt stickprov av populations ska eftersträvas. En nackdel i denna studie kan alltså ses då alla pedagoger är män. Dessa kommer dock från olika skolor vilket är positivt.

Det blev ett bortfall med sju skolor. Det är idag brist på utbildade fritidspedagoger och många skolor saknar helt just utbildade pedagoger. Då utbildning ger en annan bakgrund valdes endast skolor med utbildade fritidspedagoger. En del skolor svarade inte i ett nästa steg och frågan är om detta kan bero på ointresse eller tidsbrist hos pedagogerna. Då man inte svarade kunde frågan inte ställas varför man valde att inte medverka.

Eftersom författaren varit ensam om att analysera det insamlade materialet har denne ensam tolkat resultatet av intervjuerna. Det framkommer dock att tidigare studiers resultat överensstämmer med denna studie vilket styrker slutsatserna.

Barnen på en av skolorna kände inte författaren av denna studie och därför fanns deras pedagog med under intervjun. Detta gav barnen tryggheten att kunna berätta om sina upplevelser.

För att öka studiens kvalitet har metoden beskrivits i detalj, därför diskuteras även studiens brister. Enligt Stukát (2011) är validitet och reliabilitet i kvalitativa studier svåra att diskutera. Genom att visa medvetenhet om svagheter i studiens metod ges ökat förtroende för slutsatserna som dras. Det

talas om reproducerbarhet vilket betyder att metoden ska vara detaljerat beskriven att studien kan göras om av någon annan för att se om resultatet blir detsamma.

Resultat

Det som kommer redovisas i resultatdelen är först barnens uppfattningar och därefter pedagogernas uppfattningar.

Barnens uppfattningar

Läran om naturen

Under intervjuerna framkom det att barnen tyckte att man lärde sig något i samband med utomhuspedagogik. Ett av barnen i den andra barngruppen ansåg att skolan var som ett jobb och det som barnen försökte få fram var att man satt och arbetade i sin matematikbok eller skrivbok i klassrumsmiljön. Barnen förstod att det hela tiden fanns en tanke eller idé med att vara ute.

En tydlig medvetenhet i ena barngruppen där barnen insåg vikten av att det kunde vara bra att komma ut i naturen för att tillägna sig nya kunskaper genom ett praktiskt genomförande. Ett genomförande som involverade kroppens alla sinnen.

Nya kunskaper inhämtas inte enbart genom ett praktiskt genomförande utan också genom att ta till sig kunskapen genom att titta på olika filmer som behandlade områden som bland annat säkerhetsaspekter vid bad och vikten av rätt utrustning vid besök på isar. Ett antal genomförda besök gjordes där närheten till is och öppet vatten fanns och där pedagogen kunde blanda teori med praktik.

För att man inte ska lära sig att gå på isen när det är is över... eller gå på isen när det är vatten under. Då tränade vi på hur man skulle göra om man ramlade ner i ett riktigt vatten.

Ett av barnen i den första barngruppen hade vid ett tillfälle gått med sin grupp med en pedagog till en närliggande strand. Barnen gick den kilometerlånga sträckan genom skogen där den närliggande tjärnen fanns. Man hittade grodägg och man följde utvecklingen från nära håll där man etablerade ett resonemang och diskuterade pedagog och barn emellan. Vid detta framkom det att barnen gärna ville att sakerna de gjorde kunde följas upp och avslutas. Som exempel vid insamlande av grodägg där barnen på grund av tidsaspekten inte kunde följa hela utvecklingsprocessen från ägg till en hoppande groda

Vi höll på titta med håvar, och sen hittade vi hmm... grodägg.

Dom var ju typ genomskinliga.

Men det hann man ju aldrig se... när dom skulle bli grodor.

I den första barngruppen framkom det att vetskapen om kojor och vindskyddens funktion kunde hjälpa barnen att förstå hur man skulle kunna klara sig ute i naturen.

Om man tappar bort sig...

Barnen i första gruppen hade en gemensam uppfattning om att det inte fanns speciellt mycket mat att äta när man var ute i naturen. Blåbär, hallon, hjortron och smultron var det som spontant kom fram hos barnen i matväg. Att äta maskar, myror, ormar, hundar och katter exempelvis var aldrig några

alternativ till mat. Att äta det som inte var gott, skulle vara något som man kanske skulle äta när det gällde att leva eller svälta ihjäl.

Man kanske inte vill äta nånting som kanske inte är så gott. Så jag tror inte man äter så mycket...

Jag skulle aldrig ha gjort det...

Och i vissa länder äter man kackerlackor!

Möjligheten till att få vara utomhus och samtidigt lära sig saker var något som uppfattades som positivt hos barnen i den andra barngruppen. Barnen i andra gruppen uppfattade att det var bra att komma ut och lära sig och inte bara lära sig i klassrummet genom teoretisk bildning. Man tillägnade sig kunskapen om naturen på varierade sätt genom ett utförande av praktiska moment, små utflykter till strand och skog, titta på filmer om naturen. Pedagogerna ger barnen bra med möjligheter att utforska sin natur.

Uppfattningarna är att barnen genom läsning av kunskap är risken stor att det faller bort inom en snar framtid. Genom att titta på film så stannar kunskapen kvar ett tag framåt, men efter något år är det troligt att kunskapen är borta. Att uppleva med sin kropp är något som uppfattas som det bästa sättet att bibehålla sin kunskap på.

Sociala samspelet

Barnen i den andra gruppen berättade att man var ute och lekte lekar, en medveten eller icke medveten strategi där barnen övade sig i det sociala samspelet med andra barn, exempelvis i form av gruppstillhörighet och identitetsskapande. Det framkom också under intervjun att det fanns variation av aktiviteter på fritidshemmet. Ett aktivitetsval av social karaktär var också något som gjordes.

Jag brukar... göra massa olika... jag brukar typ aldrig göra samma sak flera dagar.

Jag brukar inte leka tror jag... jag brukar mest prata!

Jag går runt och pratar också. Men ibland när jag leker då är det för att ha kul!

Valet av aktiviteter i andra barngruppen kunde variera beroende på personlighet eller humör. För att kunna tillgodose barnen som var ute var det viktigt att pedagogerna kunde finna möjligheter och alternativ för just de barnen. Tillgången till utrymme och grönområden för att kanske bara gå omkring och prata med sin bästa vän eller ytor att kunna röra sig obehindrat på.

Fysiskt lärande

Skolan som barnen i den andra barngruppen gick hade ett närliggande berg där barnen brukade bygga kojor, antingen enskilt eller i par. Olika strategier och idéer tillämpades av ihop sättningen av pinnarna till kojor. Man använde korta och smala pinnar samt eltejp eller ishockeytejp för att tejpa ihop dom. I ett nästa steg la man granris för att göra den stabila pinnkojan vind och vattentät.

Näe... alltså vi hade hittat några träd... och sen var det som en ingång och då så skulle vi bygga såhär... med pinnar. Men det var så svårt för dom ville bara ramla hela tiden, när vi skulle gå in och ut. Vi byggde med pinnar först... och sen la vi på granris.

Hos den första barngruppen kunde en fysisk aktivitet genomföras i det utomhuspedagogiska lärandet där barnen genomförde olika fysiska aktiviteter och rörelse av kroppen under fritidsaktivitetstiden på

eftermiddagarna. Detta inbegrep springturer runt skolbyggnader samt en uppsatt slinga som fanns i den närliggande skogen, och även styrkebaserade övningar i pingissal och gymnastiksal.

Det geografiska läget, har man närheten till skog, vatten, strand, berg med mera så utnyttjar man det så gott det går. Det geografiska ger olika förutsättningar för att kunna bedriva det utomhusbaserade lärandet.

Pedagogernas uppfattningar

Naturen som lärandeplats

Den tjugoåriga pedagogen och hans kollegor arbetade så att barnen skulle ges möjligheten till en upplevelse av naturen. Den unge pedagogens uppfattning var att skapa möjligheter till barnen att lära sig om hur allemansrätten fungerade, hur man skulle vara mot naturen och i naturen. Ökad förståelse av begreppen när man pratade om pedagogiken inomhus, hur man kunde omsätta det i verkligheten när barnen väl kom ut. Denna möjlighet var inte något som enbart var för fritidsbarn, utan alla barnen under skoltiden skulle alla få samma möjlighet att tillämpa sig kunskapen på flera sätt. Uppfattningen hos pedagogen var att utomhuspedagogiken och utevistelsen skapade en annan förståelse än klassrummet om ett föremåls längd.

Med samhällsorienteringen uppfattade den unga manliga pedagogen att det gick att få in mycket utomhuspedagogik. Att vistas i trafiken kunde man gå och titta på alla olika skyltar som fanns i. Pedagogen berättade bland annat om trafikregler och trafikvett, hur man cyklar och för sig i trafiken.

När vi är ute i trafiken pratar vi bland annat om skyltarnas form och betydelse samtidigt som vi passerar och hur man beter sig i trafiken.

Den unga pedagogen uppfattade utomhuspedagogiken som betydelsefull för barn med behov av särskilt stöd, barn med inlärningssvårigheter och diagnoser. Barnen fick möjligheten att få känna, klämma och uppleva pedagogiken på sitt eget sätt och utifrån de behov som fanns.

Om barnen har svårt att sitta still, då kan det inte vara speciellt kul att sitta i ett klassrum.

Den tjugoåriga pedagogen uppfattade att det fanns skillnad på hur pedagogerna arbetade med utomhuspedagogik på hans skola. Den största skillnaden mellan pedagogerna låg i vad man ville göra och vad man valde att lägga fokuset på. Den unge pedagogen uppfattade att man under skoltiden inte arbetade så mycket med utomhuspedagogik. Att få in mer utomhuspedagogik i skolundervisningen var något som pedagogerna hade tänkt genomföra och planera till hösten. Uppfattningen hos den unge pedagogen var att dela in i halvklass för förbättrade resultat i undervisningen.

Det finns stort utrymme för förbättringar med utomhuspedagogiken.

Den fyrtioåriga pedagogen uppfattade utomhuspedagogik något som genomfördes flera gånger i veckan och året runt i princip. Genom utevistelse framkom en väldigt konfliktfri miljö.

Och det här med konflikter... Det sker nästan aldrig på grund av att du får din egen yta om du vill.

Den äldre pedagogen menade på att naturen i sig ter sig som en pedagog. Naturens enorma rymd kunde erbjuda en blandning till egen lek, lekar tillsammans men även gå iväg och sätta sig för att bara ta in.

Ute finns det ju sådana enorma ytor och olika intressen som barnen kan ha när dom kommer ut i skogen. Är man inomhus så är man mer begränsad.

Den fyrtioårige pedagogen såg bilden av skolgården något som var starkt förknippat med klassrummet. Den andre pedagogen uppfattade att man såg svårigheter med att genomföra besök till den "riktiga skogen" på eftermiddagarna då barnen gick hem vid olika tidpunkter. Han uppfattade utomhuspedagogiken som något när man kunde vistas ute på skolgården, det handlade om vad man gjorde med det.

Skolgården på något vis, det hänger ju ihop så mycket med klassrummet. Och då går vi ut och har en liten rast och spelar lite fotboll, gungar eller klättrar i klätterställningen. Och det är ju inte riktigt samma sak som vad naturen eller skogen kan erbjuda.

Under intervjun framkom av den äldre pedagogen att miljöns geografiska läge är betydelsefull. Vikten av närhet till skog och grönområden som man utnyttjade. Att befinna sig i en storstad med mycket trafik och buller och lite skog och grönområden tog den sextioårige pedagogen som en dålig miljö för barnen att utvecklas i.

Den fyrtioårige pedagogen uppfattade att det inte var först förens man började med dom praktiska momenten som man började att förstå innebörden med utomhuspedagogik. Vistelsen inomhus skulle försvåra hur långt 100 meter var eller hur tung eller lätt en sten kunde uppfattas enligt den unge pedagogen. Uppfattningen hos den fyrtioårige pedagogen var att blanda lika mycket teoretisk kunskap med praktiska aktiviteter. Vidare uppfattade han tiden som en viktig aspekt. Vid de planerade aktiviteterna gällde det att man gav barnen tiden för att alla barnen skulle involveras.

Barnen införskaffar sig erfarenheter att hänga upp kunskapen på. Det är då den blir befast!

Gemensamt för de tre intervjuade pedagogerna är att man uppfattar naturen som en unik plats för barnen där man får in skolämnena. Unika möjligheter att kunna få lära sig och tillägna nya kunskaper på sitt eget sätt. Utomhuspedagogiken anpassar sig efter barnens behov. Man såg möjligheter med utomhuspedagogiken och väldigt lite svårigheter.

Rörelse

Skolverket hade gjort en sammanställning från regeringen och tittat på hur rörelse och resultat i skolan var kopplade till varandra. Forskning som antydde på att rörelse underlättade inläringen och att man fick bättre resultat av det enligt den fyrtioårige pedagogens utsagor. Han menade att skolresultaten förmodligen förbättras av att vistas i naturen, uppleva den och se annat än i klassrummet.

Då har man upplevt naturens krafter på det viset, kombinationen rörelse och upplevelse.

I jämförelse med att vara ute och gå och upptäcka saker, göra saker... Upplevelsen! Ljuden!

Den äldre pedagogen uppfattade en viktig detalj i utomhuspedagogiken där barnen utmanade sig själv i den fysiska rörelsen, grovmotoriska rörelsen och dom grovmotoriska rörelsemönstren. De gör själva lekar av utmaningarna.

Det började med hopp från en sten, vem hoppade längst och de började utmana varandra, och detta var något som barnen själv hittade på. Senare utvecklade det sig till en tävling i längdhopp fast de var ute i skogen. Det var på barnens egna initiativ, det var glädje, det var lustfyllt.

De två pedagogerna uppfattade naturen något som skulle ge ökade/förbättrade skolresultat och inte att du rörde på dig.

Möjligheter och problem

Under intervjun med den tjugoåriga pedagogen framkom det att stort fokus låg på att det skulle vara roligt, där man planerade roliga aktiviteter som uppdragsjakter och olika tävlingar med barnen. Enligt honom är detta ett sätt att möjliggöra för barnen att komma in i aktiviteterna som har planerats och därmed hjälpa dem att uppnå kunskapsmålen. Olika tävlingar genomfördes där barnen har fått uppskattat tid och längd samtidigt som en fysisk aktivitet också utfördes.

Dom hoppar och sedan jämför vi tillsammans skillnaden.

Att det var fler sinnen som stimulerades utomhus än inomhus var något som pedagogen både upplevde och tyckte.

Att man gör någonting... oftast när man gör någonting praktiskt så är det ju roligare än om man sitter och gör det teoretiskt. Exempelvis längdhopp, vi går ut och hoppar sen jämför vi differensen där det handlar om att uppskatta och gissa. Detta är något som också fungerar på vikt, volym och allt annat som man gör.

Vidare under intervjun framkom det att man gjorde arbetade mycket med matematiken utomhus, utematematik där man försökte att göra det så praktiskt som möjligt så att barnen skulle få se det framför sig. Upplevelsen/Uppfattningen hos pedagogen var att lärandet utomhus förstärkte bilden av det dom redan hade sen tidigare genom att blanda teori med praktik.

Matematiklektionen igår var vi ute och mätte omkretsen på olika saker, just för att dom skulle få en uppfattning om hur det fungerade.

Lärandet utomhus förstärker bilden av det barnen redan har sen tidigare.

Möjligheterna med utomhuspedagogik såg pedagogen som oändliga och med stora möjligheter. Han menade att man skulle ge sig själv dom rätta förutsättningarna för detta ändamål och syftade i första hand på att ha tillgång till bra material som lappar och andra saker när man exempelvis var ute granskade naturen. Vikten av att ha ett bra material och bra möjligheter just där man befann sig för att kunna bedriva utomhuspedagogik, där han specifikt syftade på en bra skog samt bänkar att kunna sitta på. Skolan som pedagogen arbetade på hade tillgången till en bra skog tätt intill skolbyggnaderna men avsaknaden av en plats där man kunde sitta gjorde sig påmind. Och beskrev den nuvarande samlingsplatsen som en kvadrat med bänkar av dålig kvalitet. Tidigare hade man haft ett vindskydd i skogen med bänkar och en grillplats som fungerade som en utmärkt samlingsplats att ha sina genomgångar av olika utomhuspedagogiska aktiviteter. Upprepade skadegörelser gjordes på platsen där man enligt pedagogens beskrivningar blev tvungen att ta bort det. Just avsaknaden av en ordentlig samlingsplats gjorde sig påmind då han uttryckte en önskan om att man med lätthet hade kunnat samla gruppen för genomgång. Tydliga svårigheter började att uppstå i samband med genomgångarna, där barnen var placerad ståendes och funna lekandes i skogen.

Sedan framkom att man inte skulle köra fast och tänka att det alltid behövde vara som det alltid hade varit förut. Man skulle inte vara rädd för att våga testa nya vägar och se om det fungerade eller inte, och menade på att man lärde sig nått samtidigt som man testade. Man såg om det fungerade då kunde man fortsätta med det, funkade det inte var det bara att ändra. Man hade allt att vinna på att testa denna strategi.

Det gäller att våga testa och se. Oavsett vad så lär man sig alltid något genom att testa.

Det fanns vissa hinder i samband med utomhuspedagogik. Att vara utomhus stimulerade väldigt mycket till lek. Leken var bra på sitt sätt, den fria leken och menade på att man lärde sig av den också. Men det som sågs som ett hinder var att leken lätt kunde ta över själva syftet som var från början, att det får ett annat syfte än vad man hade tänkt från början. Ett annat hinder man kunde se vara att det ibland kunde vara svårt att samla barnen när man ville ha en genomgång eller göra någonting med dem, och insåg samtidigt att det kunde vara svårare att genomföra detta utomhus än i klassrummet. Därför hade man gärna sett att man kört genomgången i klassrummet först, sen gått ut och genomfört aktiviteten innan barnen tenderat att skena iväg innan informationen har hunnit getts ut. Under intervjun framkom att det kunde vara bra, det fanns för- och nackdelar med det också.

Man har ett syfte när man går ut, men sen när vi kommer in och tänker efter så fick det ett helt annat syfte än vad det var. Dom har ju lärt sig nånting av det också! Det informella lärandet. Det är inte alltid heller så att det behöver vara som man har tänkt själv. Man får sätta sig ner i efterhand och reflektera över vad det är dom egentligen har lärt sig och vad man som pedagog kunde ha gjort annorlunda.

Många gånger upplevde pedagogen som att det hade gått sämre än vad det egentligen hade gjort när det gällde den pedagogiska tanken och syftet.

Erfarenhetsmässigt behövdes det generellt göras mer av utomhuspedagogiken och även i skolan.

Det är liksom många som inte utnyttjar den, utan dom är inom sina fyra väggar och gör det dom alltid har gjort. Istället för att ta hjälp av den här... för det hjälper ju barnen och eleverna att nå målen också. Så att man får lära sig på flera olika sätt, istället för det traditionella.

Pedagogen menade på att indelningen av halvklass kunde göra det lättare för läraren också. Vidare framgick det att man behövde både det formella och informella lärandet, och att det inte räckte med att ta till sig på ett sätt.

Den fyrtioårige pedagogen menade att en önskan fanns där det fanns ett utrymme på rasterna att genomföra pedagogiska aktiviteter, någon vuxen som fanns därute och kunde styra aktiviteterna och kunde ha ett mål med det utan barnens vetskap. Så att dom skulle tro att det var någon form av vanlig rast eller lekaktivitet.

Fast du lär dig fortfarande massa saker. Då har du nästan fått in halva dagen utomhus och halva dagen inomhus med kunskap som inte bara är skolkunskap som du har lärt dig på rasten. Så det är andra saker som du kan ha nytta av senare i livet.

Ett långt kontinuerligt arbete med undervisningen utomhus hade pågått i mer än femton år och hade vetskapen om att detta hade gett effekt.

Förutsättningarna för att koncentrera sig är bättre, dom är mycket större än om man har en liten kort rast på skolgården.

På fritids där använder vi naturen mycket och på ett bra sätt. Det tycker jag att vi gör.

Han fortsätter berätta om svårigheter i samband med lärandet utomhus var att det kunde upplevas som svårt vissa gånger då det gällde att samla en grupp. Och då gällde det att man hade sina ställen. Väder, vind och kyla har försvårat och det har resulterat i att planerade aktiviteter inte har gått att genomföra vissa gånger.

Det har hänt att vi har fått ställa in planerade aktiviteter, därför att det varit uppemot 15-20 minusgrader. Jag har varit med om att barn inte varit med, därför att dom inte haft rätt utrustning.

Sammanfattning

Alla pedagoger framförde att möjligheterna med utomhuspedagogik är många och oändliga, svårigheterna få. Ha roligt, våga genomföra och tro på idén du har och inte vara rädd för att misslyckas. Det framkom att utomhuspedagogiken kompletterar den traditionella undervisningen i klassrummet genom att ge en koppling mellan teori och praktik. Barnen gillade att ha undervisning utomhus och tyckte att de lärde sig mer om naturen, att umgås med andra barn och genomförde fysiska aktiviteter. Pedagogerna pratade också om att barnen lärde sig om att vistas i naturen och hur olika fysiska aktiviteter påverkar inläringen.

Diskussion

Syftet med denna studie har varit att undersöka hur pedagoger och barn ser på lärandet som sker utomhus. Det har visat sig vara varierat när det kommer till synen på det utomhusbaserade lärandet. Synen som fritidspedagogerna och barnen har av utomhuspedagogik beskrivs olika. Fritidspedagogerna kan sätta ord på sina känslor och upplevelser och ge konkreta exempel, medan barnen med stöd från fritidspedagogerna kommer till tals vad beträffar deras upplevelser av utomhuspedagogik vilket inte framkommer till en början.

När barnen ska lära sig och tillägna sig nya kunskaper och färdigheter i något skolämne är något som sker både med- och omedvetet. Beroende på om man är praktiskt eller teoretiskt lagd gäller för varje enskild individ att hitta sin strategi för att tillägna sig nya kunskaper. Vissa av barnen känner prestationsångest när man är i klass och arbetar och verkligen måste få fram något konkret för att kunna uppvisa för läraren. En frihet uppenbarar sig för praktikerna när de inser att dom ska få genomföra aktiviteter av pedagogisk karaktär. I intervjuerna framkommer att barnen ser positivt på denna undervisningsmetod och känner att de tillägnar sig nyvunna kunskaper. Brügger och Szczepanski (2011) visar att utomhuspedagogik är en metod som är användbar i både den teoretiska bildningen samt den praktiska verkligheten.

Ett utomhusbaserat lärande är inte bara något som stärker barnets kunskaper i traditionella skolämnena. I ett socialt perspektiv tränas barnen också där man lär sig att kunna samverka med barn av andra personliga karaktärer där varje enskild individ försöker hitta sin roll och personliga karaktär vilket även Szczepanski och Dahlgren (2011) visar i sin artikel.

Den sociala träningen är något som ständigt pågår i det utomhusbaserade lärandet. Barnen beskriver under intervjuerna många aktiviteter där sociala färdigheter tränas av exempelvis konversationer med andra samt byggnadskonstruktioner där man löser problem tillsammans och diskuterar med varandra för att finna den bästa lösningen på problemet. Sharpe (2014) menar att barnet skapar en tillgivenhet till andra genom problematiserade och filosofiskt utformade aktiviteter.

Utomhuspedagogiken erbjuder barnen oändliga möjligheter att kunna utveckla sin fantasi och utveckla sitt kreativa skapande där Sharpe (2014) visar i sin artikel att barnen kanske har utvecklat en idé tidigare under dagen som senare under dagen kan genomföras i den utomhusrika miljön genom praktiskt handlande.

Det framkom att barnen är positivt inställda till lärandet utomhus. De blir glada att äntligen få komma ut i luften och genomföra teoretiskt och praktiskt lagda aktiviteter där utbildning ges i livsnödvändiga kunskaper inom bland annat livräddning och fördjupade kunskaper om de djur och växter som finns i vår natur. Detta är också vad barnen i Atmodiwirjos artikel (2013) talar om.

Pedagogerna hade sett att alla barn som deltar i skolundervisningen får samma rättigheter att inhämta kunskaper där man omsätter abstrakta tankar och idéer med görande i verkligheten. Lärandet utomhus genererar platser där barnets teoretiska idé kan omsättas till en kroppslig handling. Att sammanbinda teori med praktiskt görande ser också Brügger och Szczepanski (2011) som viktigt när det gäller andra pedagogiska myndigheter synsätt på lärande utomhus.

Under intervjuerna framkommer att även pedagogerna ser positivt på att barnen lär sig ute. Att gå ut gör att alternativen ökar och möjligheterna blir fler för barnet att upptäcka och dra egna slutsatser, där inkluderingen av personligheter och behov hos barnen blir tydlig. Utomhuspedagogiken kan ses som ett centrum där alternativen för olika upptäckter kan göras. Utomhus skapas en annan inlärningsmiljö som inte går att skapa någon annanstans (Dahlgren och Szczepanski, 1997).

Vidare framkom att pedagogerna ser på utomhuspedagogiken som en fantastisk möjlighet att kunna tillägna nya kunskaper på mer än ett vis. Deras uppfattning är att vi har utomhusarenan alldeles framför våra fötter, det handlar bara om att förvalta och nyttja dess oändliga kapacitet på rätt sätt. Åsikterna om utomhuspedagogiken är enligt fritidspedagogerna att den kan genomföras närsomhelst på året samt nyttjas på ett bättre sätt än vad vi gör i nuläget. Dahlgren och Szczepanski (1997) menar att strategierna för att tillämpa den utomhusrika inläringen öppnar dörrar till närhet och inläring för det växande barnet. Rutinerna blir viktiga redskap för planeringen som ska ske för en lång tid framåt för att utomhusinläringen ska kunna konkurrera med den dominerande klassrumsmiljön. Det vittnar om att förädlingen och beaktandet av lärandet utomhus ges en starkare innebörd om utomhuspedagogikens strategier och inre värde (Remington & Legge, 2016).

Rörelse för ökade skolprestationer är välkänt sedan länge. Pedagogerna ser rörelsen som något positivt men att det inte leder så mycket mer än till att man blir bra på det som utförs, det blir ingen kvalitet i det som görs. Ett gemensamt utförande av fysisk aktivitet och upptäckt förbättrar oddsen enligt fritidspedagogerna att kunna uppvisa en förbättring av tidigare skolresultat. Eriksson, Furå och Pettersson (2007) betonar vikten av att upptäckter görs, då det ses som nyckeln för ett hållbart och bestående lärande för lång tid framåt.

För att barnen ska tillägna sig kunskaper genom utomhuspedagogik är uppfattningen hos pedagogerna i intervjuerna att det ska uppnå en sort eufori bland de deltagande barnen. Sharpe (2014) menar att glädje, skratt, upprymdhet och lustfylldhet ska ha en viktig innebörd för den utomhusbaserade inläringen hos barnet.

Av det som framkommit i resultatet ser pedagoger och barn på utomhuspedagogik på samma sätt, men man uttrycker det olika. Båda säger att man lär sig av att vara ute i naturen samt utvecklas på det personliga och sociala planet genom olika grupp- och samarbetsövningar. Man lär sig om vilka djur och växter som vi har i vår utemiljö. Man lär sig bygga vindskydd och kojor för att kunna överleva, utvecklar en förståelse för vilken mat som finns tillgänglig i vår natur. Sharpe (2014) pratar om att barnen tränade på problemlösning genom olika gruppaktiviteter och matematik genom att lära sig om avstånd när man planterade olika frön. Humberstone och Stan (2012) skriver om barnets upptäckter av naturen genom att vistas runt vattendrag, upptäcka kaniner, fasaner och hjortar som finns i samma område vilket även Remington och Legge (2016) talar om i sin studie där barnen lärde sig om ekosystemet. Humberstone och Stan (2011) berättar om varierade möjligheter för barnet att utvecklas som människa, tillfällen att prova nya aktiviteter och matupplevelser. Barnen utvecklade och skapade också nya kamratrelationer under sin tid på centret.

Sammanfattning och vidare forskning

Studien visar att pedagogers och barns upplevelser av utomhuspedagogik är positiva. De delar i stort sett åsikter om vad denna pedagogik kan tillföra lärandet. Resultatet visar att utomhuspedagogiken kompletterar den traditionella klassrumsundervisningen och barnen utvecklas som individer. De lär sig om naturen, det sociala samspelet och utvecklas fysiskt. Det finns idag inte mycket forskning om hur utomhuspedagogik används och kan användas på fritidshemmet. Det vore intressant att ta reda på vad som görs på fritidshemmen idag för att så småningom utveckla utomhuspedagogiken och ge konkreta verktyg.

Referenser

- Atmodiwirjo, P. (2013). School ground as environmental learning resources: Teachers' and pupils' perspectives on its potentials, uses and accessibility. *International Electronic Journal of Environmental Education*, 3(2), 101-119.
- Brügge, B., & Szczepanski, A. (2011). Pedagogik och ledarskap. I B. Brügge, M. Glantz & K. Sandell (Red.), *Friluftslivets pedagogik* (ss.25-52). Stockholm: Liber.
- Dahlgren, L.O., & Johansson, K. (2015). Fenomenografi. I A. Fejes & R. Thornberg (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (ss.162-175). Stockholm: Liber.
- Dahlgren, L.O., & Szczepanski, A. (1997). *Utomhuspedagogik. Boklig bildning och sinnlig erfarenhet*. Linköping: Linköping universitet.
- Eriksson, E., Furå, P., & Pettersson, I. (2007). *Lära genom upplevelser ute*. Järfälla: Aveta förlag.
- Humberstone, B., & Stan, I. (2011). Outdoor learning: primary pupils' experiences and teachers' interaction in outdoor learning. *Education 3-13*, 39(5), 529-540. doi: 10.1080/03004279.2010.487837
- Humberstone, B., & Stan, I. (2012). Nature and well-being in outdoor learning: authenticity or performativity. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 12(3), 183-197. doi: 10.1080/14729679.2012.699803
- Remington, T., & Legge, M. (2016). Outdoor education in rural primary schools in New Zealand: a narrative inquiry. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 17(1), 55-66. doi: 10.1080/14729679.2016.1175362
- Sharpe, D. (2014). Independent thinkers and learners: a critical evaluation of the 'Growing Together School Programme'. *Pastoral Care in Education*, 32(3), 197-207.
- Skolverket (2016). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr11)*. Stockholm: Skolverket.
- Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Szczepanski, A., & Dahlgren, L.O. (2011). Lärares uppfattningar av lärande och undervisning utomhus. *Didaktisk Tidskrift*, 20(1), 21-48.
- Szczepanski, A. & Andersson, P. (2015). Perspektiv på plats. 15 professorers uppfattningar av platsens betydelse för lärande och undervisning utomhus. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 20(1-2), 127-149.
- Öberg, P. (2013). Livshistorieintervjuer. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (ss. 58-70). Stockholm: Liber.

Missivbrev

Jag heter David Wiberg och går sista terminen på Mittuniversitets grundlärautbildning med inriktning mot arbete i fritidshem. Jag har nu påbörjat mitt examensarbete som ska avsluta min utbildning.

Ämnet jag har valt att skriva mitt examensarbete om är utomhuspedagogik där jag vill komma åt barnens och fritidspedagogernas upplevelser. Jag kommer att använda mig av en kvalitativ ansats med fokusgruppsintervjuer på barn på fritidshemmet och kvalitativa intervjuer med utbildade fritidspedagoger. Intervjuernas längd kommer uppskattningsvis ta mellan 30-60 minuter. Intervjuerna kommer att spelas in och sedan transkriberas.

Studiens undersökningar kommer att följas i enlighet med Vetenskapsrådets forskningsetiska principer där allt deltagande kommer att ske på frivillig grund och kan när som helst väljas att avbrytas och om nödvändigt kommer jag att avbryta intervjuerna om jag anser det nödvändigt.

Alla deltagande i studien kommer att behandlas konfidentiellt, det vill säga att det insamlade datamaterialet kommer aidentifieras så varken skolans eller de enskilda deltagarnas namn kommer att kunna identifieras. När oppositionen är klar och godkänd kommer det inspelade materialet att förstöras.

Kontakta mig på telefon och mail för vidare funderingar och frågor på:

Mail: (david.wiberg1@xxxx.xxx) (dawi1400@xxxx.xxx)

Telefon: 07x – xxx xx xx

Med vänliga hälsningar

David Wiberg

Informationsbrev

Jag heter David Wiberg och går sista terminen på Mittuniversitets grundlärautbildning med inriktning mot arbete i fritidshem. Jag har nu påbörjat mitt examensarbete som ska avsluta min utbildning.

Ämnet jag har valt att skriva mitt examensarbete om handlar om utomhuspedagogik, där jag vill komma åt barnens och fritidspedagogernas upplevelser. Jag kommer att använda mig av intervjuer där jag spelar in intervjuerna hos barnen och fritidspedagogerna. Intervjuernas längd kommer uppskattningsvis ta mellan 20-45minuter.

Studien kommer att följa de regler och krav som vetenskapsrådet ställer. Deltagandet kommer att ske på frivillig grund och intervjuerna kan när som helst väljas att avbrytas om situationen kräver det.

Deltagarna i studien kommer att behandlas konfidentiellt, det vill säga att det insamlade intervjumaterialet kommer aidentifieras så varken skolans eller deltagarnas namn kommer att kunna identifieras. När uppsatsen är klar och godkänd kommer det inspelade materialet att förstöras.

Kontakta mig på telefon eller mail för vidare funderingar och frågor:

Mail: (david.wiberg1@xxxx.xxx) (dawi1400@xxxx.xxx)

Telefon: 07x – xxx xx xx

Sign: _____

Vänligen skriv under på plats då ni hämtar era barn!

Med vänliga hälsningar

David Wiberg